

Pa pošli prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 — h
četrt 6, 50 — h
mesec 2, 20 — h

V upravnishu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 — h
četrt 5 — h
mesec 1, 70 — h

Za pošiljanje na dom

20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročniki in inšerte
sprejema upravnishu v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Semo-
niskih ulicah št. 2, I, 17

Izbeja vsak dan, izven i
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Stev. 45.

V Ljubljani, v ponedeljek 24. februvarija 1902.

Letnik XXX.

Strokovna delavska društva.

Požar, ki se je vnel v Španiji in ki grozi prestopiti kmalu Pireneje, kakor tudi zadnji nemiri v Trstu, morajo pač prepričati vsakega nepristranskega opazovalca sedanjih razmer, da je najboljša poročila za mirni razvoj moderanih držav strokovna organizacija stanov. Tisočeri delavci, ki polnijo naša mesta, se dvigujejo. V interesu vsega človeštva je, da se to demokratično in socialno dvigovanje mas vrši v oni obliki, ki je potrebna za javni blagor. In to obliko najdemo samo v strokovnih društvih.

Kjerkoli delavstvo ni organizirano po strokah, tam ne najde za svoj razvoj druge oblike, kakor stavko, demonstracijo in upor. Saj na velike desorganizirane mase vpliva beseda »reforma« vedno v istem smislu, kakor »revolucija«. V političnih društvih pridejo na vrsto vse drugačna vprašanja, kakor pa strokovno delavska. Kakor hitro se jih polasti socialna demokracija ali pa če se v nje urinejo še celo anarhistični elementi, tedaj stopijo v vseh takih organizacijah v ospredje prevratne ideje, in strokovno delo za pravno in materialno pomoč delavcem v postavnih oblikah se opusti.

Zato je pa treba ne le pustiti svobodo nepolitičnemu strokovnemu združevanju delavskega stanu, ampak država dela v svojem lastnem interesu, čega podpira.

Zgodovina nam to spriduče. V najbolj industrialnih krajih, kjer je največ delavcev, je primeroma manj delavskih revolt, kakor pa v manj industrialnih krajih, koder manjka strokovne delavske organizacije. Na Angliškem se je pokazalo, da je strokovna organizacija tem mirnejša in da stavi tem bolj premišljene zahteve, čim večja, obsežnejša je in čim bolj se je očistila in izmodrila v

svojem razvoju. Po strokovni organizaciji stoji delavec kot enakopraven državljani nasproti delodajalcu in se z njim pogaja kot enak z enakim. Kadar pride delavec do te zrelosti in zavesti, takrat ne kravalira za prazen nič in ne izziva vojaških bajonetov. A desorganizirana in demoralizirana masa, kakor ničesa ne ve, kot da je lačna in zaničevana, ki si ne zna pomagati, ki ne pozna dela, njegovega sadu in blagoslova — taka masa je ognjišče razbrzdane revolucije.

Nauk iz zadnjih žalostnih izkušenj bodi nam torej: Delujmo za strokovno in stanovsko organizacijo delavskega ljudstva!

Iz hrvaškega sabora.

Nova postava o komasaciji zemljišč.

V hrvaškem saboru se je končala razprava o osnovi nove postave za komasacijo zemljišč. Hrvaška je dobila prvič tako postavu l. 1891, ali ni se najbolje obnesla, zatoraj je vlada predložila saboru novo osnovo, po kateri bi se komasacija mogla pospešiti. Za to postavu je zavzeta tudi opozicija razen dr. Franka ter je pri razpravi tudi sodelovala. Vseled tega je postala razprava malo živahnejša, ker večina nima spodobnih članov, ki bi znali svetovati in govoriti tudi o takih gospodarskih vprašanjih. Ban sam je posegel nekočkrat v debato ter priporočal postavu, češ da bode narodu mnogo koristila.

O koristi postave so prepričani vsi, drugo vprašanje je pa mnogo važnejše, kako se bode ta postava izvajala. Da so hrvaške oblasti na svojem mestu in da imajo srca za kmečki stan, potem bi se moglo od te postave mnogo dobrega pričakovati, ali pri sedanjih okoliščinah je pa to vrlo neverjetno. A da bodo imeli pri tej postavi največ dobička vlastelini kot privrženci vlade, se razumi že samo o sebi. Postava je bila sprejeta po tridnevni razpravi z vsemi glasovi razen enega za podlago specialnej debati, ki se vrši ta teden.

Volitev dr. Bresztyenszkega potrjena. — „Kanzelparagraf“.

Znano je, da se je našlo nekoliko kukov, ki so vložili proti volitvi dr. Bresztyenszkega ugovor. Kakor jastrebi na svoj plen, tako je planila mažaronska večina na to volitev, in iskala, ne bi jo li mogla zares na kak način ovreči. Verifikacijski odbor je natančno preiskaval vse dogodke pri tej volitvi, pa se slednjič prepričal, da pri volitvi ni bilo nobenega nereda niti nepostavnosti. Volitev se je potemtakem morala potrditi, kar je bilo večini seveda silno žal, a da to svojo žalost vsaj deloma potolaži, je predložila, naj se tudi na Hrvaškem, kakor je to že na Ogrskem, uvede tako zvan »kanzelparagraf«.

Da je mažaronska večina predložila to postavu, temu se ne čudimo, saj vemo, kakšnega mišljenja je glede cerkve, nego čudimo se, zakaj se sploh hoče to postavu uvesti zdaj, ko je vlada pri predzadnjih in zadnjih volitvah brez te postave nadzirala opozicijske duhovne ves čas, kar so trajale volitve, po žandarjih in pandurjih ne samo doma po župniščih nego tudi v cerkvah. Žandarji in pandurji so spremljevali duhovne celo pri sv. obhajilih do postaje bolnikov, noč in dan so stražili stanovanja duhovnikov ter branili ljudem dohajati k svojim duhovnikom, pa če so ljudje imeli še tako važna opravila. Bodo li po tej postavi izvzeti mažaronski duhovniki, ki javno grdiijo svoje drugove ter narod podpihujejo proti njim, kakor je to delal mažaronski poslanec župnik Šnap — proti opozicijskemu župniku Zoriču? S to postavo misli mažaronska večina zadati zadnji udarec opozicijskim duhovnikom, ki branijo brez strahu svoj narod mažaronske korupcije; toda vara se hudo, da jih bode uničila ta postava, kajti resnica in poštenje se ne da zatreti tudi ne s takimi postavami, ampak mi se nadejamo, da bode ta postava odprla oči višjim duhovnim oblastvom, ki so dozdej popuščala svetovni oblasti, a tudi svojim podložnim

v marsičem le preveč, mesto da so precej s početka odločno nastopila. Takaj je potrebna vsekako večja odločnost, nego je je bilo opaziti do sedaj.

Derenčinova volilna reforma.

17. februvarija je obnovil dr. Derenčin svoj predlog glede volilne reforme, ki ga je bil saboru izročil že leta 1899., ali ni prišel v pretres še do dandane. Takrat je bil ta predlog izročen odboru za notranje zadeve, dasi je želel dr. Derenčin, da se odda posebnemu odboru 11 članov. Med tem se je sešel novi sabor po starej volilni postavi. Kakšne so bile zadnje volitve, je poznato celemu svetu, in celo ban sam se je izjavil proti zlorabam pri volitvah (kaznoval seveda ni nobenega svojih oprod radi zlorab) ter rekel, da bode treba misliti o novej volilni postavi. Zato je dr. Derenčin iznovič svoj predlog predložil saboru, da ga vzame v pretres in da se izdela nova volilna postava. Dr. Derenčin je prav mirno, ali temeljito dokazoval, kako je potrebna reforma volilne postave, ter misli, da je zdaj na početku nove zakonodavne perijode čas, da se delajo priprave za te postavu; tekem treh let naj se zbira statistično gradivo, a v četrtem letu se more postavu predložiti saboru, kajti govornik je prepričan, da ban vendar ne bo dovolil, da se čez pet let zopet po starej postavi voli v sabor.

Omenil je v svojem govoru dr. Derenčin tudi banovo izjavo, glede politiziranja političnih činovnikov pa je rekel, da volitve ne morejo biti pravilne, ker politične oblasti za časa volitev ne upravljajo, nego zares le politizirajo, kar pa le škodi ugledu cele zemlje. Zlorabe pri volitvah se morajo odstraniti, ali ne s kanzelparagrafom, kakor misli večina, ki je gotovo slepa, ker hoče videti zlorabe le pri opoziciji, ne pa tudi pri sebi. Postava mora biti proti zlorabam taka, da se bodo dali po njej odstraniti vsi pregreški in tudi prestopki političnih činovnikov, a ne samo opozicije. Sicer pa je ob-

LISTEK.

Nekaj o srčnem poškodovanju.

Spisal Medicus.

Pred kratkim je v Société de chirurgie v Parizu prof. dr. Fontan zbrani zdravniški družbi predstavil bolnika, katerega je s hitro in preudarjeno operacijo rešil gotove smrti.

Omenjeni bolnik je bil zaboden z nožem v srcé. Dve uri po nesrečnem dogodku je bil poklican k bolniku prof. Fontan, ki ga je nemudoma operiral. Reseciral je dele četrtega, petega in šestega rebra, odprl srčno mošnjo in poiskal prizadeto rano v srci. Ta se je nahajala pol drugi centimeter daleč od srčnega konca v mesu levega dvora. Razširil je rano, vstavil kri, ter s posebnimi iglami zašil srčno rano. Bolnik je preстал nevarno operacijo in okreval v kljub težkim komplikacijam (delno vnetje spodnjega kosa levih pljuč, gnojno vnetje prsne mreže leve strani, vsled česar je moral biti še jedenkrat operiran, vnetje žil privodnic spodnjih udov).

Zdravniška družba je z velikim zanimanjem poslušala prof. Fontan, svet je pa kar strmél, ko so nekateri časniki poročali o omenjeni operaciji; večina pak je vspre-

jela to vest kot navadno časnikarsko raco.

Ta stvar me je napolnila, da pričbim nekaj o srčnih poškodovanjih in njih zdravljenju. Stvar je precej zanimiva, zlasti še, ker vlada v nezdravniških krogih mnenje, da je vsaka srčna rana, nastala po kakem predmetu, izključno smrtonosna. Pri nas doli na Dolenjskem pravijo kmetje, da se umre, če se dotakne srca le z lasom!

Oče zdravilstva Hyppokrates, ki je živel nekaj stoletij pr. Kr., je sam učil nauk, da je vsako srčno poškodovanje smrtonosno. Za njim je veljal ta nauk sto in stoletja. Šele v preteklem stoletju so nekateri kirurgi s svojimi opazovanji dognali, da je dana možnost preboleti celo precej huda srčna poškodovanja. Opazovali so slučaje, ki so umrli, pak se je pokazalo, da je bilo pred dolgim, dolgim časom ranjeno srcé. Našli so se različni predmeti zarasteni v srčnem mesu. Ti slučaji so dokazali, da so dotičniki vkljub tčkim srčnim poškodbam ozdraveli in živeli še dolgo vrsto let. Tudi pri divjačini se je že opazovalo, da so se našle kroglice zarastene v srčnem mesu. Te so morale biti gotovo pred precejšnjim časom vstreljene v srcé — pak so le ušle! — Fischer računa, da jih more izmed ranjencev na srčnem mesu ozdraviti sedem do deset od sto, če je bila poškodovana pa samo srčna mošnja, celo trideset od sto! Iz te statistike je razvidno, da ne smemo

narediti še križa čez življenje človeka, ki je ranjen v srcé, saj more pač biti jeden izmed onih desetih, ki okrevajo.

Poškodbe srca so, hvala Bogu, razmeroma redke. Na kirurški oddelki ljubljanske bolnice je bilo leta 1901 vsprejetih nad 3000 bolnikov. Izmed teh je bilo gotovo 800 do 1000 poškodovancev. In meni sta znana iz tega leta samo dva slučaja srčnega poškodovanja in sicer je bil jeden samomorilec, kateremu je krogla prodrila levi dvor in obtičala zadej v srčnem mesu pod srčno mrežo, drugi je pa bil neki blazni, ki si je razbil čepinjo, vsled tega umrl, pri obdukciji se je pa našla igla v srci, ki je šla skoz sprednjo steno srca, skoz levi dvor v zadnjo srčno steno. Ta slučaj je vlezanimiv radi tega, ker ta blazni ni umrl radi srčnega poškodovanja, saj to je bilo precej dnij starje, kakor razbitje čepinje in poškodovanje možgan. Bolnik ne bi bil najbrže umrl ravno radi igle v srci, a ta igla bi mu bila pri njegovih manijakalinih napadih sekundarno povzročala rane, vsled katerih bi bil umrl. Ta slučaj je zanimiv tudi radi tega, ker se tako velika srčna poškodba na zunanje ni popolnoma nič pojavila. Jaz sem prepričan, da je bil ta bolnik jeden izmed onih, katerega bi bilo mogoče operirati, ko bi se bilo konstatiralo, da ima iglo v srci. A blazen je blazen, ta ne pové, kaj si je storil v svoji blaznosti.

Celo bojno polje nam ne nudi toliko srčnih poškodovanj, kakor bi se pričakovalo. Navedem naj samo en slučaj iz ameriške državljanske vojske, kjer se je našlo okoli 90.000 ranjencev in med njimi samo štiri srčna poškodovanja. Dupuytren, Larrey in Rose navajajo vsak po sedem do šest najst slučajev srčnih poškodovanj, vsi pa so izvzeti iz civilne prakse.

Poškodovalni predmeti so jako različni. Bodala, noži, bajoneti, razne igle, trni, kroglice so najnavadnejši. Poškodovanci so pa po največ samomorilci, blazni, napadenci. Blazni se radi poslužijo najrazličnejših igel, katere si polagoma spravijo v srcé, prav jim pride tudi močan trn. Napadenci so največkrat vstreljeni ali zabodeni z raznimi bodali (nož, bodalo, bajonet itd.), samomorilci rabijo najraje revolversko kroglico ali puško (vojaki), redkeje si porinejo nož v srcé, ali se nasade na meč (Savel?). Naša blaga cesarica Elizabeta je dobila bodalo (trioglatilo pila) v srcé in umrla je vled krvavitve v srčno mošnjo in vsled tlaka te krvi na srce; nabrana kri v srčni mošnji jej je ustavila srčno bitje. — Po obliki rane je možno določiti, s kakim predmetom je bila prizadeta (nož in krogla). Vendar pa morejo različni predmeti povzročiti jednako rano (nož in bajonet).

(Konec sledi.)

Ljubil dr. Derendin, da bode še spregovoril ob svojem času proti »kancelarografu«, kadar pride v pretrsa. Treznost in mirno razpravljanje Derendinovo vendar ni večine povedalo o potrebi nove volilne postave, ter se je iznovič ta predlog izročil odboru za notranje zadeve, kjer bode ostal zopet pokopan. Večina sploh nade sprejeti od opozicije nobenega predloga, a takšnega, kakor je le ta, ki bi spodkopala njeno premoč, pa že celo ne. Če pride do kakšne spremembe volilne reforme, bode to le krparija, ker vlada bo gledala, da si na vsak način pridržijo vso moč v svojih rokah, a v tem jo bode podpirala mažaronska večina iz dobro poznatih razlogov — radi obstanka in blagostanja svojega!

Resen opomin finančnim oblastvom.

Dunajski listi poročajo, da je finančno ministerstvo pred kratkim izdalo odlok na vsa finančna ravnateljstva glede kulantnejega postopanja napram davkoplačevalcem.

V odloku se navaja, da se vedno množe pritožbe glede pravočasne rešitve vlog, da se rešujejo zadeve površno. Mnoge stranke dobe odgovore še le po preteku več let; mnogi finančni uradniki pregovarjajo stranke, naj se ne poslužujejo pravnih sredstev, jim prete z nepovoljnim priporočilom ali neugodno rešitvijo. Taka malomarnost je dala povod poslancem v budgetnem odseku za najrazličnejše pritožbe.

Finančni minister poziva vsled tega vsa finančna ravnateljstva, naj skrbijo za zdravo razmerje med prebivalstvom in uradništvom ter pravočasno, dobrohotno in vestno reševanje vseh vlog, ki prihajajo od strani davkoplačevalcev.

Žal, da marsikje tudi ta strogi opomin ne bo imel zaželjenega vspeha, in bodo posamni finančni organi i nadalje dajali povod premnogim upravičenim pritožbam.

Razmere v Srbiji.

Razmere v Srbiji so vedno bolj napete. Na eni strani provzročujejo krizo elementi, ki hočejo brez kralja Aleksandra in interesiranih veseliti rešiti prestolonasledniško vprašanje, na drugi strani pa jo provzročajo vedno prazne državne blagajne. Letni dohodki že nekaj let sem ne dosežajo proračunane svote, stroški pa se redno množe. Vlada, posebno pa finančni minister Popović, si izkuša pomagati iz zadrege, kakor ve in zna, a noben njegov korak ne dovede do zaželenega cilja. Posebno ponesrečil se je vladi poskus z najnovejšim posojilom. Minister sam je moral priznati, da so pogoji skrajno neugodni. Radi tega so razni opozicijski govorniki v zadnji seji skupščine ostro prijemali finančnega ministra, ki spravljala na dan napake svojega prednika, da z njimi odvrne pozornost skupščine od svojega delovanja. Dejstvo, da so lanski dohodki znašali 3 milijone manj, nego je bilo proračunano, in 5 milijonov manj, kot jih je dosegel prejšnji finančni minister, je radikalne poslance tako razburilo, da so zahtevali odstop ministra Popovića. Ta je res takoj podal ostavko, a kralj je še ni sprejel. V parlamentarnih krogih se splošno sodi, da se mora posloviti nekaj članov Vučicevega kabineta, ki ne uživajo v skupščini nobenega zaupanja.

Ministerska kriza v Italiji.

Volitev zborničnega predsednika je res provzročila ministersko krizo. Ministerski predsednik Zanardelli je v ime celega kabineta podal ostavko, katere sicer kralj še ni sprejel, a se bo končno moral odločiti za predlog Zanardellijev, ker sedanja vlada nikakor ne uživa zaupanja v zbornici. To je v sobotni seji ministerski predsednik naznačil zbornici, ki je potem odgodila zasedanje za nedoločeno dobo. — Kralj je v soboto konfiriral s prvim zborničnim podpredsednikom Palbertijem in predsednikom senata Saracco. Trdi se, da poslednji pride zopet na krmilo italijanske vlade.

Lahi in Angleži.

Oficielna Italija je sicer s francosko republiko sklenila nekako, posebno za Lahe več ali manj važno zvezo, s katero pa mnogi italijanski poslanci Barzilajevе barve niso zadovoljni. Njim diši veliko bolj zveza z An-

glijo. Kot poseben dokaz simpatij do Angležev so pozdravili ti moške angleško-japonsko zvezo in je za njih pozdrav našel tudi odmeva v širši javnosti. S Francozi laška javnost nič kaj ne more simpatizirati, ker so zvezani s — slovansko Rusijo. Slovani pa Lahi ne morejo. To pokažejo javno pri vsaki priliki, ko se vname boj mej Slovani in Lahi v naši državi. Anglija pa nima na sebi tega slovanskega »madeža«. Poleg tega je Anglija edina država, s katero se Lahi še niso sporekli. Iz vsega torej sledi, da bi Lahi takoj radi sklenili najtesnejšo zvezo z Angleži, ko bi jih ti marali, in da bi tudi z večjim veseljem pozdravili angleško-francosko nego francosko-rusko zvezo.

Razpor v angleški liberalni stranki.

Dalje časa pričakovani razpor v vrstah angleško-liberalne stranke je sedaj postal dejstvo. Mej voditeljema Roseberyjem in Campbell-Bannermanom je prišlo do javnega razdora. V soboto smo omenili, da je temu vzrok homerule na Irskem in pa različni nazori glede južnoafriške vojske. — »Times« sedaj pravijo, da je navstal razpor samo radi Irceev, ker sta glede Južne Afrike popolno enih mislij, namreč za politiko sprave in reden sklep miru. Na angleško vlado ali sploh javno življenje v Angliji seveda ta razpor ne bo prav nič vplival, kajti preteklo bo še mnogo let predao pride na krmilo kak liberalni prvak.

Iz brzojavk.

Ukor. Tirolski ces. namestnik je županu v Tridentu poslal odlok, v katerem graja izjave žalosti v Tridentu povodom tržaskih dogodkov. Istočasno je dobil župan povelje, da mora črno zastavo odstraniti z magistratnega poslopja. — Loubet obišče na svojem povratku iz Petrograda tudi dvora v Stockholmu in v Kodanju. — Dewet je v noči 10. t. m. z 800 možmi prodrl skozi angleške stražnice zahodno od Lindleya in šel proti severu. — Bruce Hamilton, nevaren Angležem v Južni Afriki vsled svojih nočnih napadov, je nevarno ranjen. — Mnogo transportnih vlakov so tekom januarja in februarja Buri vzeli Angležem. Dosedaj je znano, da so Buri vzeli Angležem tekom teh dveh mesecev sedem velikih vlakov, dobro založenih s provijantom. — Dijaški nemiri na Ruskem so se pojavili, ker se je med dijaštvom pojavila vest, da je Tolstoj umrl. Dijaštvo je zahtevalo, da naj se za Tolstojem bero maše zadušnice. — Univerze v Petrogradu, Kiewu, Karkovu so nakrat zaprte. V Karkovu je okoli 700 dijakov relegiranih. Na stotine dijakov in delavcev je v ječah. Pri bojih dijaštva in delavstva z vojaštvom je bilo mnogo oseb mrtvih. Policija je prepovedala prodajati slike s Tolstojevimi podobi in je konfiscirala tudi vse dotične razglednice. — Sestavo novega laškega ministerstva je laški kralj poveril Zanardelliju. — Angleška zgradi 87 novih bojnih ladij. — Nepravilnosti v angleški vojski. Generalni kontrolor za vojaštvo povdarja, da so se o nakupovanju mež in konj dogodile mnoge nepravilnosti. Sosebno manjkajo dokazi o izdanih svotah. — Zasedanje hrvaškega sabora je odloženo do meseca julija.

Dopisi.

Iz Vipave, 22. februarja. (Nekaj našemu deželnemu odboru.) Vše 13. oktobra 1900 predložila je ogromna večina posestnikov trga vipavskega visokemu deželnemu odboru pritožbo zoper protipostavno izvolitev gospodarskega odseka za oskrbovanje premoženja, ki je lastnina trga vipavskega. Gospodarskega odseka namreč niso izvolili opravičenci trga vipavskega, kakor je predpisano po občinskem redu, temveč izvolili ga je občinski odbor iz svoje liberalne večine; tako je prezrl vse postavne določbe in pomagal »vzornemu, častnemu občanu« Hrovatinu na stol načelnikstva gospodarskega odseka. Kričeči nepostavnosti uprli so se takoj opravičenci ter predložili deželnemu odboru pritožbo s prošnjo, naj razveljavi protipostavno volitev in potrebno ukrene, da se izvrši postavnim potom nova volitev.

Deželni odbor do danes ni še rešil pritožbe. Dne 19. februarja vložila se je pri deželnem odboru nova pritožba proti delovanju protipostavno izvoljenega gospodarskega odseka, osobito proti zgradbi neke

nove ceste iz kamnoloma vipavskega; v pritožbi povdarja ogromna večina posestnikov trga vipavskega, da smatra vse ukrepe gospodarskega odseka za protipostavne in neveljavne.

Radovedni smo, bodo li posestniki trga vipavskega osrečeni s kako rešitvijo, bode si ugodno ali neugodno, ali pa se bo zopet vrgla v mračni koš. No, morebiti se bo dr. Tavčar milostno ozrl na nas; saj je rekel na volivnem shodu v Vipavi: »Če bote volili Habeta, ne boste nič, in prav nič (niti knofa) dosegli pri deželnem odboru; če pa volite Božiča, dosegli bote vse.« No, izvoljen je bil deželni poslanec ljubljani in dragi gospod Božič, sicer ne od svojih rojakov vipavskih, pač pa od prijateljev Tavčarjevih v Žireh in drugod, vendar izvoljen je le bil!

Sicer pa povemo deželnemu odboru na uho, da je ljudstvo vipavsko jako nestrpno in da ne kaže opravičenih pritožb sistematično prezirati.

O tej priliki hočemo le nekaj malega pripomniti na zadnji dopis »Slov. Naroda« iz Vipave, v katerem vsem dobro znani dopisnik opetovano napada, črni in denuncira uradnike, kateri slepo ne trobijo v njegov rog, in ne obsodijo vsacega duhovnika in klerikalea na vislice. Dopisnik, kateri se niti maturi podvreči ni upal in je v izobrazbi daleč za vsakim gorskim kapelanom, drzne se ocenjati duševne zmognosti akademsko izobraženih uradnikov, o katerih poslovanju niti pojma nima, pa ga tudi imeti ne more, ker se ni mogel povspeti do gotove stopnje izobrazbe. Prepričani pa smo, da za presojo uradnikov ni kompetenten »Narodov« dopisnik, temveč da so v to poklicani možje, ki stojijo v izobrazbi nad dopisnikom, dasi niso hlači trgali po petih gimnazijah raznih kronovin, s čimur pa se lahko ponaša »Narodov« dopisnik.

Toliko pa povemo dopisniku »Slov. Naroda« v brk, naj bo previden v svojih dopisih, sicer bomo primorani pričevati v »Slovenca«, da nekateri liberalni uradniki ljudi v uradu zmerjajo na nedopustiv način, da se poslužujejo izrazov, kakršni se ne slišijo iz ust izobraženec. Poskusili bomo poizvedeti, je li liberalnim uradnikom vse dovoljeno, uradnikom našega mišljenja pa niti prepričanje ne! Ako bo »Narodov« dopisnik nadaljeval svoje umazano in lažljivo denuncijanstvo, razmotrivali bomo v prihodnjem dopisu za Vipavo jako pereče vprašanje višje estetike: Komu, kedaj in kje je dovoljeno tobak čikati? Govorili bomo tudi o tem predmetu, saj se tudi liberalci vtikajo v stvari, ki ne spadajo v njihovo področje.

Iz Idrije, 20. febr. Letošnji sneg, katerega imamo pri nas v obilici, daje ljudem precej zasluzka, posebno onim, ki nimajo stalnega dela, katerih je pri nas precejšno število, osobito nedorasle mladine. Sneg spravljajo prav pridno ter kar sproti, toda le izpred kavarne, ki je v mestni hiši, in naprej proti stanovanju gospoda župana — vse to na občinske stroške.

Velikanskih gričev snega okoli cerkve pa menda ne vidijo ali pa videti nečejo? Zeleti bi bilo, da bi se v mestnem zastopu izračunalo, koliko vsoto občinske doklade plačujejo oni gospodje, ki obiskujejo kavarno in koliko oni, ki obiskujejo cerkev. Ako se namreč to pravilno izračuna, pride se do prepričanja, da zadnji (ako se odsteje c. k. erar) plačujejo še čez 90 odstotkov več obč. doklade, kakor prvi in vendar se živa duša ne zmeni za te velikanske barikade snega okrog cerkve, ter puste ležati tako, kakor so izpadle s cerkvene strehe in kakor jih je snežni plug vrgel v stran iz glavnega pota.

Cudno je tudi to, da c. k. rud. vodstvo to tako brezbrizno gleda, vsaj ono ima prvo in odločilno besedo pri cerkvi in radi prostora okrog nje — ker sl. erar plačuje največ občinske doklade, zaradi tega je imelo vodstvo v takih slučajih odločilno besedo.

Davkoplačevalci teraj odločno zahtevamo, naj županstvo nemudoma potrebno ukrene, da se sneženi griči okoli cerkve nemudoma odstranijo in odvoziijo, in sicer tako čisto in natančno, kakor pred hišami nasproti šole.

Iz Kostanjevice, 23. febr. Danes nas je zadela izvanredna sreča. Prevzvišeni gospod knezoškof je prišel sprejet dekleta v Marijino družbo, ki se je tukaj ustanovila. Marijskika solza je pritekla, ko je slišal prevzvišenega gospoda knezoškofa govoriti o Marijini družbi. Da, le oni je gotov večnega zveličanja, kakor je rekel prevzvišeni, ki časti Marijo. Za to so pa dekleta, ki so bila sprejeta, tako samozvestno nastopale, dobro vedo, da jih nihče, tudi zasmejalci vsega svetega, vsega božjega in nadnaravnega ne morejo izdati našemu večnemu sovražniku, ako se Mariji izroče in njo posnemajo.

Lep je bil sprejem. Cerkev do zadnjega kotička natlačena. Vse pa naučeno za Marijino družbo. Kdo bi se mogel tudi ustavljati prepričevalnim besedam prevzvišenega gosp. knezoškofa, ako ima pamet in hoče sam sebi dobro! Pogum velja, da se vsak otrse onih predsodkov, katere nam je lažiliberlizem vcepil še v mlada srca do lepih kr-

ščanskih družb. Marija nas bode varovala zato pa pod njeno zastavo!

Izpred sodišča.

Pokazano veselje liberalcem. V uredništvu »Slov. Naroda« imajo danes zelo dolge nosove, ko pišejo o obravnavi proti rakovskemu županu g. Andr. Modicu. V soboto se je vršila pred dež. sodiščem ta obravnava, na katero je opozarjal »Narod«, predno je vedel izid. In izid za »Narodovce« ni vesel. Župan g. Andrej Modic je bil tožen, da je naročil pri tudi obtoženem Janezu Poženelu l. 1899 eno srno, da je l. 1898 od Poženela eno srno prevzel, da je po § 214 k. z. obtoženega Franceta Zorca napeljal, naj radi lovske tatvine obtoženega Poženelovega »stovariša« Slabeta pregovori, da naj vso zadevo zatara in zamolči, in da je s svojo soobtoženo ženo Marjeto Modic dekli Mariji Obrezi prigovarjal, da naj o srni iz l. 1898 molči in nikomur nič ne pove. Andrej Modic je bil torej obtožen radi hudodelstva po § 5, 171, 174 II. b. § 464 in dvakrat radi § 214 k. z., Marjeta Modic pa po § 464 in § 214 k. z. Ta dva je poleg Franceta Zorca zagovarjal g. dr. Brejc. Dr. Ivan Tavčar pa je zagovarjal te-le poštenjake, o katerih »Narodov« poročevalec menda ne bo pisal, da so »stipi klerikalci«: Franceta Slabeta, o katerem se je konstatiralo, da je bil lani obsojen, ker je v jakom vino kradel. Obtožen je bil radi tatvine tiste srne, katero sta s Poženelom skupaj vzela in ker je eno srno »ekstra« sam zase ujel, dalje Andreja Krmanarja, dvakrat radi tatvine predkaznovanega in obtoženega radi tatvine petih srn in treh jazbecov, in že kaznovanega Antona Zadnika, obtoženega radi tatvine ene srne.

Iz obravnave posnamemo, da je obtoženi Poženel povedal, da je ukradeno srno res prinesel na Modičev pod, a da mu Modic ni nič naročil. Ko je Poženel sel ponujat Modicu srno, Modic ni hotel o srni nič vedeti in mu je dal kot občinskemu revežu prisojeni mu 1 gl. »salmožne«, o kateri je pa potem Slabetu nalašč dejal, da ga je dobil za srno.

Tekom obravnave se je iz zapisnikov konstatiralo, da je Poženel v resnici občinski ubožec, in prebrala so se razna županska in župnijska spričevala, ki vsa slikajo g. Modica kot nenavadno vestnega, pridnega in poštenega moža. Zagovornik dr. Brejc je opetovano označil orožniška poročila kot »nezanesljiva, ki več poročajo, kot je resnica«, in je tudi opetovano nastopil proti drž. pravdnika namestniku, ki je omenjal Modičevega sina, dasi se je le-ta v soboto odpovedal pričanju.

Drž. pravdnika namestnik g. Verderber je v začetku svojega govora obžaloval, da predsednik ni tako obravnaval, kakor si je on, drž. pravd. nam., želel. Drž. pravdnika namestnik se je v svojem govoru vrtil skoro izključno vedno okoli Modica, Slabeta je priporočal največji milosti sodišča, za Modica pa je zahteval najstrožjo kazen. Predsednik sodišča g. Andolšek je zavrnil drž. pravd. radi njegovega zgoraj omenjenega obžalovanja in mu je v obraz povedal, da je način obravnavanja z drž. pravdnikom prej dogovoril.

Dr. Tavčar se je spravil nad Poženela, da bi zmanjšal njegovo verodostojnost in povzdignil verodostojnost Slabetovo, ki je proti Modicu izpovedal.

Dr. Brejc je uvodom svojega zgovora konstatiral dejstvo, da so v očeh državnega pravdnika našli milost oni, ki so bili že večkrat radi tatvine kaznovani, zlasti Slabe, da pa nobene dobre besede ni zaslužila trojica Andrej in Marjeta Modic in Franc Zorc, od katerih še nihče ni bil radi tatvine kaznovan. Vsa razprava in zlasti nastopanje državnega pravdnikstva kaže, da je uprav župan Andrej Modic tisti »Goldfischchen«, katerega hočejo ujeti, če naj pri tem tudi druge ščuke brez kazni iz pravde spravijo. Dr. Brejc se je nato v daljšem govoru bavil z obtožnico.

Dr. Tavčar je bil še med dr. Brejčevim govorom pobegnul in je potem enega pisarja poslal poizvedovat, kako je pravda iztekla. Pisar mu ni mogel drugega povedati, da sta Andrej Modic in njegova žena oproščena, da je Zorc dobil samo deset dni (§ 307.), da pa bodo dr. Tavčarjevi klienti sedeli vsak po par mesecov, in sicer: Fr. Slabe dva meseca težke ječe, Krmanar šest mesecev težke ječe, Zadnik štiri mesece težke ječe, Poženel, katerega ni nihče zagovarjal, bode sedel eno leto. Tako je »Slov. Narod« zopet za eno blamažo bogatejši.

Železniška nesreča na Zidanem mostu pred sodiščem. Dne 30. jul. 1901 dopoldne je trčnil nek železniški stroj v vlak štev. 162 s toliko silo, da sta bila dva voza močno poškodovana in se je en voz prevrnil. Na prvem stroju je bil žel. uslužbenec Fritz, ki je dobil take poškodbe, da je med transportom v Ljubljano umrl.

Radi te nesreče so se morali nekateri žel. uslužbenici zagovarjati pred okr. sodiščem v Celju. Železniški asistent Andrej Kneisl je dobil en mesec strogega zapora, žel. delavec Andrej Koritnik 14 dni strogega zapora in žel. delavec Franc Skandare 6 mesecev strogega zapora. Žel. asistent Jožef Pipan je bil oproščen, istotako strojevodja Jožef Mattol in čuvaj Anton Majcen.

Nemiri na Španskem.

Ves severovzhod Španije je bil te dni v revoluciji. Kri je tekla v potokih. Sedaj trdijo nekatere vesti, da po nekaterih krajih vlada zopet mir, a skoro pride zopet nasprotna vest, da se nemiri ponavljajo. Gotovo je, da je vladi to gibanje zraslo preko glave. Nemiri so se pričeli s stavko kovinskih delavcev, ki so zahtevali deveturni delavnik. Dva in pol meseca je trajala stavka kovinskih delavcev, ne da bi prišlo do sporazumljenja. Vse delavstvo se je nato izjavilo solidarno s stavkujočimi in pričela se je prava revolta, ker so dobili na gibanje vpliv anarhistički huj-skači. Barcelona je sploh centrum zagriženega anarhizma in že 1. 1893 smo iz Barcelone slišali o strašnem atentatu v gledališču, leta 1896 pa o napadu na procesijo. Tajne protostidarske družbe na Španskem so pripravile polje anarhizmu. Obvestih iz Barcelone se ne hote spominjamo besed Lassalovih, da bo velika revolucija nastopila z vsemi konvulzijami sile, in zdi se, kakor bi se sedaj množice na raznih krajih vadile za veliki nastop.

Včeraj in danes smo dobili o nemirih na Španskem naslednja poročila: Po poročilih iz Barcelone je dokazano po raznih konfisciranih papirjih, da so anarhisti v Barceloni, mej njimi mnogo tujcev, delovali v popolnem sporazumljenju z londonskimi anarhisti. Poročajo v Barceloni se je po aretiranju anarhističkih vodij znatno zboljšalo. Poročila iz Valencije, Saragose, Valladolida in Seville poročajo, da se mir ni več motil.

Napad na samostan v Sabadellu so preprečili mornarji. Policija je v prostorih barcelonskega delavskega društva zaplenila ček, ki se je glasil na 12.000 peset. Pri nekaterih kovinskih delavcih so našli dinamita. Vodje Karlistov javljajo, da nimajo z nemiri nič skupnega. Iz Pariza se poroča, da se ondaj boje, da sedanjim nemirom sledi splošna stavka po vsej Španiji.

21. febr. je bilo v Barceloni umorjenih 20 oseb, čez 20 po drugih mestih. Krčme in kavarne so zaprte. Listi so nehali izhajati. Deloma ni stavcev, deloma vlada ne pusti pisati. Več prodajalnic so zanetili.

Socialisti tje, da so anarhisti v zvezi z nemiri. Iz Seville se pa poroča, da so tam zaprli nekaj laških anarhistov, ki so se pripeljali iz Italije.

Vlada je ukazala fliakerjem v Barceloni, da morajo voziti, če ne izgube obrtno dovoljenje. Imena stavcev, ki nočejo delati, naj se naznanijo vladi. Sicer so si pa poročila iz Španije glede značaja nemirov precej nasprotna. Iz Madrida se poroča, da ima vstaja v Kataloniji še politično ozadje. Katalonci namreč niso zadovoljni s centralizmom, ki ima svoj sedež v Madridu, in hočejo imeti nekako avtonomijo. Sedanjim nemirjem so zopet vzbudili to staro katalonsko željo, in stari liberalci Sagasta, ki stoji na čelu španske vladi, se opravičeno boji, da ne nastane politična vstaja z državljansko vojsko.

Iz Saragose poročajo o napadu na jezuitski samostan.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. februarja.

Iz celovške škofije. Umrl je dne 16. t. m. č. g. Dominik Thalhammer, župnik in dekan v Sovodnju. Porodil se je dne 4. avg. 1837 v Kotičah, bil v mašnika posvečen dne 26. jul. 1863. N. p. v m. — Župnijo Nemški Plajberg je dobil tamošnji provizor, č. g. B. Hochl. — Prestavljen je g. provizor H. Pietschnig iz Knezovega v Ettendorf. Župnijo Knezovo bo oskrboval častiti o. B. Ohlenforst. — Do 18. marca je razpisana župnija Ettendorf. — Č. g. K. Hrabar, provizor v Št. Štefanu ob Velikovu, je imenovan za župnika ravnotam in za kanonika velikovskega kol. kapitlja.

Povedom 25letnega papeževega jubileja so imeli včeraj zjutraj ob 8. uri vojaki tuk. posadke v cerkvi sv. Petra slovesno duhovno opravilo. Poleg mnogih drugih častnikov in vojaških uradnikov sta se te slovesnosti udeležila tudi divizionar fml. pl. Chavanne in domobranski brigadir gm. pl. Angerholzer. — Načelnštvo veterancev ljubljanskih je prišlo minuli pe-

tek k premil. g. knezoškofu dr. Ant. Jegliču izraziti čestitko za svetega očeta Leona XIII. o priliki petindvajsetletnica njegove slavne vlade.

Promocija. V soboto je bil v dvorani tehnične visoke šole na Dunaju naš rojak M. Fabiani promoviran doktorjem tehnike.

Osebnosti. Č. g. Valent. Klinar, do zdaj v Zdranju, je premeščen v Barco blizu Divače.

Stalno sta upokojena sta g. Ferd. Vodopivec, nadučitelj v Mirnu, in g. Anton Kacafura, nadučitelj v Šmartnem na Gorškem.

Katoliško društvo za služkinje se snuje v Ljubljani.

Katoliško delavsko društvo v Ljubljani izreka tem potom stavkujočemu delavstvu v Testu svoje simpatije in izraža obžalovanje, da je prišlo od splošne stavke do krvavih izgrediv.

»Slov. gledališče«. Jutri ne gostuje komik g. Grund, pač pa igra gospa Polakova v burki »Šivilja«. Pripravlja se »Viljem Tell«.

Nadvojvoda Luksemburški se je včeraj zjutraj pripeljal z Gorenjskega v Ljubljano ter se je odpeljal v Opatijo.

Češki filharmoniki posetijo Ljubljano še enkrat letošnje pomlad.

Vodstvo okrajnega glavarstva v Postojni je poverjeno okrajnemu nadkomisarju v Krškem gosp. baronu Rechbachu.

Umrl je v Radovljici trgovec in gostilničar g. Fran Mulej. — V Novem mestu je v petek zvečer umrla gospa Karolina Jagodic, vdova dež. sod. svetnika in sestra č. o. Alberta Illovskega v 58. letu svoje dobe. N. p. v m. — V Ljubljani je umrla pos. stnica in trgovka gospa Marija Zagorec v 66. letu starosti.

Nov zdravnik v Šoštanju. G. dr. Janko Sernec se je nastanil kot zdravnik v Šoštanju.

»Narodni dom« v Velikovu. Slovenska posojilnica v Velikovu je kupila nedavno ondotno največjo gostilno »pri zlatem orlu«. Ta nakup je spravil narodne nasprotnike v kar največjo jezo, ker ne morejo prenesti, da dobé Slovenci v Velikovu svojo gostilno, ali kakor so jo krestili nemurji sami, svoj »Narodni dom«. Tu bo imela odslej posojilnica, pozneje tudi gospodarska zadruga, svoj dom, Slovenci iz mesta in okolice svoje zbirališče.

Goriški dež. poslanec Štrekelj se, kakor poroča »Soča«, ne odpove mandatu. »Soča« pravi, da jo je o tem gosp. Štrekelj brzojavno obvestil. Koliko je na tem resnice, ne vemo.

Gospa Borštnik-Zvonarjeva bode, kakor se čuje, angaževana na slovenskem gledališču. Komik gospod Grund, ki bo gostoval na slovenskem odru, je, kakor posnemamo iz »Obzora« in »Hrvatske«, v aferi gospe Borštnikove zavzel stališče proti gospe Borštnikovi.

Nezaupnica baronu Morseyu. »Slovensko društvo« v Mariboru, ki je pri državnozbornski volitvi v Mariboru posredovalo, da je baron Morsey dobil tudi slovenske glasove, je izreklo sedaj državnemu poslancu Morseyu radi njegovega nastopa v celjski zadevi nezaupnico in ga poziva, naj mandat odloži.

Iz Trsta. »Avanti« poroča, da so italijanski poslanci glasovali proti nujnemu predlogu soc.-dem. glede tržaških dogodkov, ter jih zato imenuje — izdajice. Pravi, da ti »liberalci« nimajo pojma o svobodi in napredku. To so »trafikanti, ki mešetarijo z vlado«. »Zdaj naj zapro svoje botege!« Zakaj so govorili tako, si razlaga »Avanti« tako-le: Med grofom Goessom in med liberalnimi progressisti tržaškimi je moralo priti do kompromisa. Mesto je namreč najelo 12 milijonov dolga. Od teh so štiri plačali takoj za prejšnje izdatke. Drugih osem milijonov pa tudi nikjer ni. Grofu Goessu je prišlo torej na misel, da bi mestu zajcev in srn enkrat lovil tudi tržaške podgane, in se je pripravljal, da vlada pregleda blagajno... Prišli so pa nemiri, in zdaj je baje sklenjeno: če pustiti ti našo blagajno, pustimo mi tebe... Tako »Avanti«. Ne vemo, koliko je res. — Ranjencem v bolnišnici je boljše.

Stari ljudje radi tožijo, da navadnega drobnega tiska ne morejo več čitati. Zlasti velja to za molitvenike, ki jih v navadno bolj temnih, nezadostno razsvetljenih cerkvah ne morejo rabiti. Da odpomore temu nedostatku, izda letos družba sv. Mohorja molitvenik »Slava Gospodu!«, natiskan s prav velikimi črkami. Molitvenik bode na 382 straneh obsegal samo molitve, in sicer: jutranje, večerne, mašne (3), spovedne, obhajilne, litanije (4), križev pot, molitve za vse cerkveno leto, k svetnikom in svetnicam božjim, ter molitve za bolnike in umirajoče. — Molitvenik bode vztrezal vsem potrebam in je izmed najlepših, kar jih je družba doslej izdala. Izvrstno bo služil ljudem, ki imajo že slab pogled, pa tudi, kdor ima še dober pogled, bo lepe knjige vesel. Če kupiš molitvenik v bukvarni, in hočeš imeti kaj poštenega, stane te kmalu goldinar. Mohorjeva družba ti za to svoto poda poleg molitvenika še pet drugih knjig! Kdo bi se torej še obotavljal, postati Mohorjan? Če se še nisi vpisal, idi takoj in plačaj udnino. Se je čas do 5. sušča!

Cerkveni rop v Gorici. V soboto ponoči so oropali neznani zlikovci oltar M. Božje v goriški stolni cerkvi. Škode je kakih 200 kron.

Istrske novice. Lastnik vina, ki je ležalo čez dva meseca na kolodvoru v Pazinu, se je našel; bil je nek kmet blizu postaje. Čulen gospodar, da toliko časa ni pogrešal svojega vina in ni popraševal po njem. — Izpreminjajo imena kakor kameleon barve. Neki kraj v poreškem okraju je imel v kratkem času razna imena: Mons, Reus, Mons Trivialis, Montreo, Montrillius, Montrilj. Najbolj prikladno ime mu je pa gotovo Mons Reus, kar orožniki dobro vedo! — Znamenje bližajoče se pomladi je tu. Okoli Pazina mandelni in drevesa lepo cvetejo in iz grmovja beli zvončki prijazno zvončkajo, kmetje pa marljivo trte obrezujejo in kolijo. Kranjci, Korosci in Stajerci pa še za pečko sedijo in pipo kadijo! Saj tam Matija led pobija, če ga ni, pa ga naredi.

Dunajske župnije Marsikoga utegne zanimati, če izve natančnejše podatke o velikosti dunajskih župnij. Po izidu ljudskega štetja z dne 31. dec. 1900 velja sledeče: Dunaj šteje 68 župnij. Največja župnija je Meidling (XII. okraj) z 72.893 katoličanov, potem slede Hernals (XVII. okraj) 69.984, Sv. Anton Pad. 58.330, Sv. Brigita 57.999, Sv. Janez Ev. 56.999, Sv. Družina 53.562, od 40.000—50.000 štejejo župnije Neulerchenfeld, Reindorf, Währing, Sv. Leopold, Sv. Florijan, Rudolfsheim, Margarethen. Šest župnij je med 30.000—40.000, deset med 20.000—30.000. Pod 1000 katoličanov šteje 5 župnij. Najmanjši župniji sta: c. in kr. dvorna župnija 372 in hiša nemškega viteškega reda (Deutsches Haus) z 209 prebivalci. — Župnije sv. Barbare ima po celotnem Dunaju 1351 grko-katolikov. Judov je največ v župniji sv. Leopolda 31.292. Dušno pastirstvo pa oskrbuje 351 duhovnikov, mej katerimi pa so všteti tudi katehetje. Svetnih duhovnikov je 259, redovnih pa 92. Na enega duhovnika pride povprečno 3500 katoličanov. Javnih ljudskih šol je na Dunaju 270. Po teh podatkih se more tedaj presoditi delo v dušnem pastirstvu.

Razpis natečaja za potovalne poljedelske učitelje. Razpisujejo se na Primorskem tri mesta potovalnih poljedelskih učiteljev. Za jedno teh mest določen je italijanski, za drugi dve slovenski, oziroma hrvaški učni jezik.

V Vipavi utonil je v petek 23letni Jože Pavletič iz Gabrij pri Sovodnjah. Pred štirimi dnevi je, kakor pravijo, zbolel za tifusom. Nekaj časa potem pa se mu je začelo mešati in ker najbrže ni bilo nikogar pri njem, je skočil skozi okno kake štiri metre globoko na tla; od tod je tekel proti reki Vipavi ter skočil vanjo. Bredel je na onkraj vode proti vasi Peč. Slučajno je bil na onem kraju poljski čuvaj in ta je nesrečnejša zgrabil za nogo in oprijel se za neko drevo, skušal ga potegniti iz vode. Ali ni se mu posrečilo. Revez je koj za tem utonil. Potegnili so ga iz vode mrtvega in ga prenesli v mrtvašnico na pokopališče. Ranjki je bil čvrst mladenič, drugi sin matere vdove ter vojak.

Najnovejše od raznih strani. Sedemletni morilec. V Draske na Vestfalskem je sedemletni sinček oskrbnika Schmidta umoril s sekuro svoje štiri mlajše sestrice in brata. — Anarhisti. Na železničnih progah na Nemškem se zadnji čas opetovano dogode atentati na vlake. Zločinci poskušajo vlake vreči s tira. Le čužnostni paznikov se je zahvaliti, da se niso dogodile večje nesreče. V Lindenscheidu so železniški delavci kosili v nekem želez. vozu. Nakrat je eksplodirala v vozu peč in ves voz se je razbil. Vsi v vozu nahajajoči se delavci so ranjeni. — Velika stavka v Turinu. V Turinu so prenehali s delom peki in delaveci v plinarni. V soboto je delavstvo poskusilo s splošno stavko. 3000 delavcev je stavkalo. Policija je s pomočjo vojaštva razkropila množice. — Obsojen sodnik. V Szolnoku je sodišče obsodilo okr. sodnika Karola Maaya radi poverjenja sirotinskega denarja v znesku 80 tisoč kron na pet let ječe. — Rodbina samomorilcev. V Pešti se je te dni ustrelil uradnik mestne branilnice, Štefan Legrady. Tudi njega oče in dva brata so si s samomorom končali življenje; dočim je mati umrla v norišnici. Pred petimi leti se je jeden bratov ustrelil na istem mestu in ob isti uri kakor sedaj Štefan Legrady. — Velikanska nesreča se je prigodila v New Yorku. Skladišče orožja se je vnelo. V skladišču je bila velika množica patron, ki so se vnele. Kroglo so letele na vse strani in vžgale »Park Avenue hotel«, kjer je nastala velikanska panika. Ob 3 uri zjutraj so skakali gostje iz oken na cesto, kjer so obležali z zlomljenimi udi. Admiral Miller je smrtno ranjen. Del hotela in tudi stolp se je podrli. Doslej še ne vedo, koliko mrtvih je pod razvalinami. — 24 tega otroka je povila, kakor poroča »Frankf. Ztg.«, žena nekega s'uge Kaufmanna. V preteklem letu je žena Kaufmanna osrečila z dvojčki.

Brez vsprejemnega izpita na gimnazije. Češka učiteljska društva sprejemajo naslednjo resolucijo: »V srednje šole naj se sprejemajo oni učenci, ki so dovršili z dobrim uspehom ljudsko šolo brez sprejemnih izpitov«. Po preteku takozvanih »prekusevalnih tednov«, ki naj pa trajajo šest tednov, določi profesorski zbor one učence, ki so sposobni nadaljevati zaprižete študije; a nesposobnim se naj pa zabrani nadaljni obisk dotične srednje šole.

Morilka svojega moža oproščena. V Pečuhu na Ogerskem sta zakonska Štefanovič že dalje časa živela v prepriu. Preteklo jesen je nekega dne hotel mož svojo ženo nabiti. Žena je hitro zgrabila neko težko leseno tehenco in je moža tako udarila po glavi, da je mož v par minutah umrl. Porotniki so zanikali vsa vprašanja in žena je bila oproščena.

Vas beračev je v ruskem okraju Kostroma v obližu okroglega mesta Makarjev. Vsa vas se praviži od beračenja po mestu in po deželi. Štirikrat do petkrat zapuste prebivalci vas ter se razkrope na vse vetrove — beračit. Celo matere in dojenčci se podajo na pot. Ta »kupčijska potovanja« trajajo navadno dva do tri tedne. Dolgov nimajo posestniki v tej vasi nič.

Redovnica — vitez častne legije. Redovnica sestra Blanchard Donatille, načelnico bolnice v Nantunu je odlikoval predsednik francoskega ministerstva Waldeck Rousseau z redom častne legije. 41 let že služi plemenita redovnica bolnikom.

Odlikovani »bogovi«. Bogovi reke Hoangho so se lepo zadržali, ko se je cesarska družina napravila to vodo prestopiti, in bodo zaradi tega po činskem običaju, odlikovani in pohvaljeni. Tudi brodarji dobijo plačila 2500 taelov t. j. 6000 K. Veselje na činskem dvoru je opravičeno, kajti reka Hoangho je zelo široka in zelo deroča.

Trikratna detomorilka. Porotno sodišče v Honnoveru je obsodilo k smrti 27letno delavko Veroniko Kedziersko, ki je svoje nezakonske otroke iz let 1897, 1898 in 1900 utopila. Očeta teh treh otrok 40letnega oženjenega delavca Lorenca Tama je sodišče radi sokrivde pri umorih obsodilo v 15letno ječo.

Ameriški žebli sedaj dražji. Iz Pittsburga se poroča: Vsi izdelovalci žice in žebeljev iz žice so sklenili na svoji seji povišati ceno svojim izdelkom za 5 centov pri 100 funtih. Cena žebeljev je še vedno za 25 centov pri sto funtih nižja kakor pa je bila lani ob tem času.

Kotilek za liberalce. »Popotnik« piše: O naboženski vzgoji izrazil se je pred kratkim popolnoma jasno državni pravdnik Huber na Dunaju pred porotniki: »Slabo znanje časa je, da se zločini tako množijo. Prisiljeni smo toraj, iskati pogoje temu pojavu. Naša mladina se sicer poučuje v šolah v krščanskem nauku, uči se katekizem in dogme vere, morala pa se zanemarja popolnoma. Kaj pomaga otroku, ako se še tako dobro nauči katekizem na pamet, ako odgovarja kakor bi sukal iz motovila, če se ne spominimo pri poučevanju verouka tudi na srce in značaj in ne delamo za opleme-

nitje človeške pravice. Dokler ne postanejo razmere v tem oziru boljše, tako dolgo ne smemo pričakovati poboljšanja, tako dolgo ne neotesnost ne umakne pravemu človečanstvu. To so resnične besede starega, izkušnega sodnika. — Mi samo pristavljamo: Ta jih je pa »pogruhtela« tiste učitelje, ki tudi v verouku poučujejo. Imeli smo opraviti z otroci, katere je v verouku poučeval »za verouk izpitane« liberalen učitelj. Dobro so znali, toda znali so samo na »motovilo« kakor naštevanko. Toraj »Popotnik«, malo drugačne adrese bi želeli.

Društva.

(Strokovno društvo delavcev in delavk tobačne tovarne) je imelo večer svoj redni shod. Predsednik tovariš Findeisen je otvoril zborovanje. Tajnik tov. Verovšek je poročal o zadnjem delovanju, blagajnik tov. Ogriš pa o blagajničnem stanju. Dohodkov je imelo društvo 2650 K 84 h. Po odračunanih stroških ostane v blagajni še 1432 K 53 h. Društvo je podporno in je dalo samo zadnji teden 102 K 96 h podpore. Dr. Lampe govori potem o splošni potrebi strokovnih društev za delavski stan. Vzglede iz Trsta, Italije in Španije nas uče, da je tudi za državo neprecenljive vrednosti, da se delavsko vprašanje mirno reši. Zato bi morala vlada strokovne delavske organizacije podpirati. Delavci imajo pa dolžnost, da se poslužujejo družabne pravice in da se združijo po strokah. Te strokovne zveze morajo v vsakem kraju obsegati vse delavstvo iste stroke. Posamezna društva morajo biti zvezana v večjih zvezah. Ne posamezniki, ampak zastopniki organizacij morajo se pogajati z delodajalcem. Kakor je delodajalec sam s seboj edin, ko zastopa svoje interese, tako mora biti edin tudi delavski stan iste stroke. Tako stopi delavstvo kot enakopraven in enakovreden faktor v javnost, ter se mora še-le pogajati z delodajalcem. Izključena pa bodo politika iz strokovnih društev. Angleške strokovne zveze so pokazale, da je delavstvo najmočnejše, če se organizira po strokah. Za politično prepričanje si lahko snuje druga, politična društva. A ko se gre za čisto stanovsko korist, tam naj bodejo vsi eno. Tov. Gostinčar je omenjal, kako naj društvo skrbi v posameznostih za korist svojih članov. Omenil je slučaj, da se je z delavci slabo postopalo, vprašanja zvišanja plače. Zadnji štrajk kamnosekov se je dobro obnesel, ker so se vsi držali dobro in ne vpogljivo. Najboljše strokovno organizacijo imajo zdaj tiskarji, in ta ima svojo moč samo v solidarnosti članov. Tudi delavci tobačnih tovarn v Avstriji se naj trdnostno držijo. Tov. Brodar je omenil slučaj, da se je godila delavcu krivica. Predsednik tovariš Findeisen je slednjič v deloma šaljivih besedah grajal mladenost nekaterih udov in vzpodbujal k slogi in edinosti. V odbor je bil izvoljen tov. Žnidaršič. Sklenilo se je sklicati izreden občni zbor po Veliki noči. — Društvo šteje zdaj čez 2000 družtenikov.

(Jubilejni koncert »Slovanškega pevskega društva na Dunaju«.) Slov. pevsko društvo priredi s prijaznim sodelovanjem dvorne operne pevke gospe Foerster-Lauterer, slavljenegega virtuoza na gosli Jaroslav Kociána, opernega pevca dr. K. Krüklja (bariton), komponista Josip Nešvera in »Dunajskih filharmonikov« v soboto 8. marca t. l. v proslavo 40letnega obstanka velik slovanški slavnosten koncert v veliki glasbeni dvorani. Po koncertu se skupno praznuje slavnostni večer v mali glasbeni dvorani, katerega se udeležijo samo udje društva, deputacije korporacij in društev, kakor tudi vabljeni gostje. Tem petom se najljubše vabijo vsi bivši člani društva, pevska društva, korporacije, kakor tudi prijatelji in podpiratelji društva, da počaste s svojo prisotnostjo to za vse veliko Slovanstvo na Dunaju velevažno slavlje ter tako dejansko pripomorejo k prospehu tega velikega slovanškega podjetja. Oglasila se prosijo pravočasno na naslov društvene pisarne I. Bräunerstrasse 7. (Slovanška beseda.)

Telefonska in brzajavna poročila.

Trst, 24. febr. Danes kupil zavod svetega Nikolaja s pomočjo posojilnice hišo z velikim vrtom v Rocolu za petdesettisoč kron. Slava voditeljici gospej Skrinjar! Hvala posojilnici!

Dunaj, 24. jan. »Slovanški centrum« je za namestnika načelnika dr. Šusteršiča izvolil poslanca Pogačnika.

Dunaj, 24. febr. Za specialno razpravo je oglašanih 60 govornikov. Mnogo poslancev bode govorilo pri

raznih točkah. Da se debata okrajša, se bodo govorniki mej seboj srečkali. Postopanje pri tem določi seja načelnikov strank, ki se vrši jutri.

Dunaj, 24. febr. Ob 3. uri se je pričela seja držav. zbora. Nadaljuje se generalna debata o proračunu. Prvi govori dr. Ferjančič.

Dunaj, 24. febr. Razne stranke zahtevajo, da se po proračunski debati reši zadeva o terminski kupčiji.

Praga, 24. febr. Včeraj je zboroval tu izvrševalni odbor čeških državnih in deželnih poslancev. Posvetoval se je o elaboratu posl. Pantučeka.

Budimpešta, 24. febr. (C. B.) Cesar je danes zjutraj došel z Dunaja.

Turin, 24. febr. Tu stavka deseti del vsega delavstva. En orožniški podčastnik in dva gardista so bili ranjeni pri sobotnih nemirih. Trgovine so zaprte. Prefekt je prepovedal zborovanja.

Barcelona, 24. febr. (C. B.) Včeraj zjutraj je eksplodirala dinamična bomba v samostanu Sarria, ki je znatno poškodovan. Dve sumljivi osebi so prijeli. Stavkujoči so izkušali oprostiti svoje zaprte tovariše. Pri tem se je vnel boj, v katerem je bilo več ubitih in ranjenih.

Novi Jork, 24. febr. (C. B.) Ob dohodu v Nantucke je poslal nemški princ Henrik pozdravno brzojavko predsedniku Rooseveltu. V tukajšnji luki je bil princ navdušeno pozdravljen.

Bruselj, 24. febr. Z bojišča v Južni Afriki vrnivši se dunajski zdravnik dr. Albrecht izjavlja, da je sedanjí burski položaj mnogo ugodnejši nego v začetku vojske. Na bojišču je 20.000 Burov. Angleži so demoralizirani. Kitchenier v kratkem prične z voditelji razgovore o premirju.

Umrl so:

23. februarja. Marija Sagor, posestnica, 66 let, Florijanske ulice 24. vnetje doživni.

Zitne cene

dné 22. februarja 1902.
(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9-46	do 9-47
„ maj	9-53	9-61
Rž za pomlad	7-75	7-77
„ jesen	7-73	7-74
Koruz za maj-junij	5-63	5-64
Oves za pomlad	7-82	7-83
„ oktober	7-90	7-92

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 9-40	do 9-41
„ oktober	8-34	8-35
Rž za april	7-69	7-70
„ oktober	6-53	6-54
Oves za april	7-57	7-58
„ okt. ber.	6-26	6-28
Koruz za maj	5-34	5-35
„ julij	5-48	5-50

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 9-50	do 10-20
„ južne žel.	9-80	10-20
Rž	7-80	8-00
Ječmen	7-20	8-60
„ ob Tisi	6-85	7-75
Koruz a ogerska, stara	5-65	5-70
„ nova	5-60	5-75
Cinkvant	6-56	7-00
„ stara	6-30	6-50
„ nova	7-85	8-05
Oves srednji	7-75	10-75

Dunajska borza

dné 24. februarja.

Skupni državni dolg v notah	101-50
Skupni državni dolg v srebru	101-35
Avstrijska zlata renta 4%	120-85
Avstrijska kronska renta 4%	98-20
Ogerska zlata renta 4%	120-05
Ogerska kronska renta 4%	97-15
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ.	1635-—
Kreditne delnice, 160 glđ.	697-—
London vista	240-05
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-25
20 mark	23-44
20 frankov (napoleonador)	19-07
Italijanski bankovci	93-10
C. kr. cekini	11-32

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
22. 9. zveč.	742-0	-0-6	sl. svzh.	oblač.	
23. 7. zjut.	740-1	-1-2	sl. svzh.	oblač.	1-5
2. popol.	739-5	0-5	sl. jvzh.	„	
23. 9. zveč.	739-8	-0-6	brezv.	oblač.	
24. 7. zjut.	737-1	-1-7	sl. jvzh.	oblač.	0-0
2. popol.	735-7	0-6	sl. vjzh.	„	
Srednja temperatura sobote -0-2°, normale: 0-5°.					
Srednja temperatura nedelje -0-4°, norm.: 0-6°.					

148 1-1

Potrli od najgloblje žalosti javljamo vsem prijateljem in znancem vest o smrti svoje iskreno ljubljene matere, stare matere in tuče, gospe

Marije Sagorz poroj. Lackner,

trgovke in hišne posestnice

ki je v nedeljo, dné 23. t. m., ob pol 2. uri ponoči blaženo v Gospodu zaspala.

Pogrebni izprevod bode v torek, 25. t. m. ob 4. uri popoldne od hiše žalosti v Florijanskih ulicah št. 21.

Svete zadušne maše se bodo darovale v sredo, dne 26. februarja, ob 10. uri popoldne v mestni župni cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana, dné 23. februarja 1902.

Fani Burger poroj. Sagorz, Luiza Sagorz, Ana Sagorz, hčere. Edvard Burger, c. kr. profesor, zet. Marija Edvarda Burger, vnukinja.

214 1-1

Potrim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena mati, oz. roma sestra in svakinja, blagorodna gospa

Karolina Jagodic roj. Illovsky

c. kr. dež. sodišča svetnika vdova

dné 21. februarja ob 10. uri zvečer v 58. letu svoje dobe, po dolgotrajni, mučni bolezní, previdna s sv. zakramenti za umirajočo, mirno v Gospodu zaspala.

Truplo nepozabne rajske bode v nedeljo, dné 23. t. m., ob 4. uri popoldne na tukajšnjem pokopališču k večnemu počitku položeno.

Sv. maše za blagor duše pokojne služile se bodo v več cerkvah.

Predrago rajsko priporočamo v molitev in blag spomin.

Rudolfovo, dné 22. februarja 1902.

Marija Jagodic, hči. — Ljudevit Illovsky, P. Alberik Illovsky, brata. — Marija Kuno roj. Illovsky, Matilda Stariš roj. Illovsky, sestrí. — Avgust Kuno, trgovec in posestnik, Jožef Stariš, c. kr. dež. sod. svetnik, svaka.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

V Hafnerjevi pivarni

danés ob 8 uri

izvanredni

250 1-1

KONCERT

milanske pevske družbe, ki

obstoji iz 8 oseb: sopran, tenor, bariton, kvartetna godala.

Vstopnina prosta.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Št. 4531.

Prodajalnica v najem.

V mestni hiši št. 18 v Sv. Florijana ulicah v Ljubljani je v pritličji ležeča prodajalna, pripravna tudi za gostilno, s zraven ležečim stanovanjem takoj ali pa od 1. maja letos oddati v najem.

Natančneje pogoje je zvedeti pri mestnem ekonomatu na magistratu v navadnih uradnih urah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 11. februarja 1902.

Št. 6823

Razglas.

V smislu § 15. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano (zakon z dné 5. avgusta 1887. l., št. 22. dež. zak.), naznanja se javno, da so imeniki volilnih upravičencev za letošnje dopolnilne volitve v občinski svet sestavljeni, in da se smejo

od sobote, dné 22. t. m. skozi 14 dni

v pisarni magistratnega predsedstvenega tajnika (Mestni trg št. 27, II. nadstropje, soba št. 5) ob uradnih urah pregledovati in proti njim vlagati ugovore. O pravočasno vloženi ugovori bo razsojal občinski svet.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 19. svečana 1902.

Mednarodna panorama

umetni zavod I. vrste,

v pritličju meščanske hiše.

Vhod s Pogačarjevega trga.

Ljubljanska umetna razstava I. vrste.

Fotoplastična potovanja po celem svetu v popolni istini.

Od nedelje dné 23. februarja naprej do vstetega 26. februarja:

Turkestan. Ruska osrednja Azija.

Nihče naj ne zamudi, ogledati si vsak teden teh velikanovih plastičnih slik na steklu, ki so edine svoje vrste in napravljene nalašč za ta umetni zavod.

Odprto vse dni, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. jutraj do 9. zvečer. 243 1-1

Vstopnice za odrasle 40 h, za otroke, dijake in voake od navedenika nižje 20 h.

Barve za umetnike,

düsseldorfske, dr. Schönfelda, v pušicah, za akademične slikarje, ter Kasparjeve in Spitzauerjeve, dobé se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 7 11-7

Na Vranskem se dobi še lep in močen

altar

za uboge cerkve brezplačno. Poizvedeti je pri cerkvenem predstojništvu. 249 3-1

Edina zaloga na Kranjskem

Iekarna Piccoli

„pri Angelu“ I. 2 (50-8)

Ljubljana. * Dunajska cesta

Železnato vino

LEKARJA Piccoli-ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

Pollitrska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar Gabriel Piccoli v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštne povzetju.

Kovačnica

z velikim kladvom na vodno moč, zraven lepo stanovanje, blize farne cerkve in obokrajni cesti,

dá se v najem

za več let ali se pa tudi

proda.

Natančneje pové lastnik Miha Hrovat, pošta Begunje, Gorenjsko. 228 3-2

212 3-3